

KULTURALLIANSEN

Innspill

Oslo, 18. april 2024

Til Kulturtanken om:

Endringer i forvaltningen av tilskudd til aktører på barne- og ungdomskulturfeltet og ensembler på høyt kunstnerisk nivå

Kulturalliansen ser at Kulturtanken har fått i oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet om å vurdere aktører på barne- og ungdomskulturfeltet som bør inn i en ny tilskuddsordning. Ordningen skal finansieres fra spillemidler til kulturformål.

Vi takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet. Kulturalliansen – som resten av kulturfrivilligheten – har brukt mye tid på å vise forbedringspotensialene i forvaltningen av spillemidler til kultur, og er glade for at departementet nå er i gang med en systematisk gjennomgang for å sørge for bedre disponering av disse midlene. Sammen med hele feltet har Kulturalliansen også krevet rett til å medvirke både i utforming og forvaltning av midlene, på linje med tilsvarende ordning for idrett og friluftsliv.

Generelle bemerkninger om forskriftsarbeid og tildeling av spillemidler til kulturformål:

I Strategi for kulturfrivillighet melder regjeringen at de vil forskriftsfeste tildelinger til kultur:

En forskrift for fordeling av spillemidler til kulturformål vil sikre at tildelingene følger prinsippet om at midlene primært skal være reservert for det sivile samfunn, frivilligheten og andre ikke-kommersielle formål.

Det står ikke 'spesielt tiltak for barn og unge' slik departementet formulerer det i oppdraget til dere:

Finansiering av den/de foreslåtte ordningen(e) skal i sin helhet tas fra spillemidlene til kulturformål. Overføring av tilskudd fra statsbudsjettet til spillemidler følger opp tiltaket i regjeringens kulturfrivillighetsstrategi om å etablere en forskrift for fordeling av spillemidler til kulturformål, som i større grad vil prioritere kulturfrivilligheten, og spesielt tiltak for barn og unge

Det meste av spillemidlene til kultur er allerede forbeholdt barn og unge gjennom DKS, Frifond og en rekke andre formål, og strategien tar ikke til orde for et enda sterkere søkelys på dette området.

Derimot tar strategien til orde for søkelys på frivillighet, noe som gir en klar retning på den oppryddingen departementet tar til orde for i oppdraget:

Kultur- og likestillingsdepartementet har igangsatt et arbeid med systematisk vurdering av hvilke tiltak som finansieres over statsbudsjettet og hvilke som får tilskuddet sitt fra spillemidlene.

Vi forventer derfor at Kulturtanket undersøker grad av frivillighet og frivillig styring for de ensemblene som vurderes, slik at de ikke må flyttes ut igjen av ordningen etter kort tid – når forskrift er på plass.

Til orientering legger vi ved Kulturalliansens innspill til Kultur- og likestillingsdepartements arbeid med forskriften, og resolusjonen fra Kulturalliansens årsmøte. Som det framgår er vi ikke imot at tilskudd til kulturens grunnmur – kulturfrivilligheten – samles på spillemidlene, men det er avgjørende med en klar og prinsipiell avgrensing mot offentlige oppgaver, det profesjonelle kulturlivet og kulturnæring.

Om vurderinger av ny tilskuddsordning:

Vi ser at tilskuddsordningen er planlagt forvaltet av Kulturtanken, og spiller med dette inn at både utforming og forvaltning må sikre medvirkning fra frivillige kulturorganisasjoner. Vi viser til ordninger med tilskuddsutvalg under Norsk kulturråd, men også til enklere ordninger som rådgivende utvalg eller referansegrupper som kan sikre at kulturfrivilligheten sikres en sterk stemme i fordeling av tilskuddene.

Kulturfrivilligheten har løftet behov for flerårig driftsstøtte, og mindre vekt på prosjekt-finansiering. Hvis høy kvalitet er et mål for den planlagte ordningen er det enda mer viktig at tilskuddene er flerårige. Det gir liten mening å premiere høy kvalitet på kort sikt, både repertoar, sammensetning og kvalitet på samspill tar tid å utvikle.

Hvis tilskuddene skal dekkes av spillemidler må mottaker ha forankring i det frivillige kulturlivet, og tiltaket gjernes drives av barn og ungdom selv. Avgrensing mot profesjonelle ensembler, offentlige tiltak og kulturnæring må være tydelig.

Hvert enkelt tilskudds andel av spillemidlene må avgjøres i samarbeid med kulturfrivillighetens organisasjoner, slik at vi får samme råderett som idrett og friluftsliv har over sine andeler av spillemidlene.

Til slutt vil vi minne om at i arbeidet med å sortere hvilke formål som bør finansieres av spillemidler, må det også avgrenses hvilke formål som ikke skal finansieres her. Avklaring av hva som er et offentlig ansvar, finansiert over statsbudsjettet, må skje betydelig raskere enn det som er tilfellet i dag.

Med vennlig hilsen

Marianne Ween
Daglig leder
Kulturalliansen

KULTURALLIANSEN